

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΑΓΙΟΤΗΤΑ

Είναι εφικτή σήμερα;

Μπορεί νά εφαρμοστεί στις μέρες μας ή διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἔχει διαμορφωθεί αἰῶνες πρὶν; Ὑπάρχει πνευματική ζωή καί ἀγιότητα σήμερα καί τί μπορεί νά προσφέρουν ἡ προσευχή, ἡ νηστεία καί οἱ ἄλλες ἐπιταγές τῆς Ἐκκλησίας στόν σημερινό ἄνθρωπο; Σέ αὐτά τά ἐρωτήματα ἐπιχειρεῖ νά δώσει ἀπάντηση τό παρακάτω ἄρθρο.

τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Κυρίλλου, ἡγουμένου Ἱ. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Ἑσσεξ

Στὴν ἐρώτηση ἂν ὑπάρχει πνευματική ζωή καί ἀγιότητα σήμερα, ἡ ἀπάντησή μου καί στά δύο σκέλη τῆς ἐρωτήσεως αὐτῆς εἶναι ἀπόλυτα καταφατική. Ὁ Θεός δέν ἀλλάζει. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ αὐτός, χθές, σήμερα καί πάντοτε. Οὔτε ἡ φύση τῶν ἀνθρώπων ἔχει ἀλλάξει. Ἀπό τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἀδάμ, οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τιμηθεῖ μέ τό νά μποροῦν νά ἐπιλέγουν τόν τρόπο τῆς ζωῆς τους, ὥστε νά ἔχουν τὴν δυνατότητα σέ μεγάλο βαθμό νά ἀρνηθοῦν τόν Θεό, τὴν πνευματική ζωή καί τὴν ἀναζήτηση τῆς ἀγιότητας. Ἀλλά, ἕως τὴν συντέλεια τοῦ κόσμου, θά ὑπάρχουν πάντοτε ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι, ἀκόμη κι ἂν ἀποτελοῦν μειονότητα, θά ἐπικαλοῦνται τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ πάνω στήν γῆ καί τούς συνανθρώπους τους. Τό ὅτι ὁ κόσμος ἐξακολουθεῖ νά ὑπάρχει εἶναι ἀπόδειξη ὅτι ὑπάρχει ἀγιότητα σήμερα. Ὁ ἅγιος Σιλουανός ἔλεγε: «Ὅταν πάψουν νά ὑπάρχουν προσευχόμενοι ἄνθρωποι πάνω στήν γῆ, θά ἔλθει ἡ συντέλεια τοῦ κόσμου».

Μέ ἄλλα λόγια, ἡ πνευματική ζωή καί ἡ ἀγιότητα, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ καρπὸ τῆς, δέν ὑπῆρχαν μόνο κατά τό παρελθόν. Μποροῦμε νά δοῦμε τὴν ἀγιότητα τῶν προγενεστέρων μας καί νά διδαχθοῦμε ἀπὸ αὐτούς. Δέν ἐξετάζουμε, ὅμως, τὴν πνευματική ζωή σάν ἔκθεμα σέ μουσεῖο ἱστορίας. Ἡ πνευματική ζωή εἶναι μία πραγματικότητα, στήν ὁποία καλούμεθα ὅλοι. Κάθε ἀνθρώ-

πινὴ ὑπαρξὴ ἔχει πνευματική διάσταση. Ὁ Θεός δέν μεροληπτεῖ: καλεῖ τὸν καθένα ἀπὸ ἐμᾶς στήν ὑπαρξὴ μέ προσωπική ἀγάπη καί μᾶς προικίζει μέ τὴν δυνατότητα νά μετέχουμε στήν δική Του ζωή. Ὁ ἅγιος Πέτρος, χρησιμοποιώντας τὴν ὀρολογία τῆς ἐποχῆς του, ἔλεγε ὅτι καλούμεθα «γενέσθαι κοινωνοὶ θείας φύσεως» [Β΄ Πέτρ. 1,4]. Καί αὐτός εἶναι ὁ ὀρισμὸς τῆς ἀγιότητας: «ἅγιοι γίνεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι» καί θέλω νά ἔχετε ὅ,τι ἔχω ἐγώ. Αὐτὴ εἶναι ἡ πρόσκληση τοῦ Θεοῦ πρὸς ὅλους ἐμᾶς, ὅποια κι ἂν εἶναι ἡ κοινωνική μας θέση ἢ τό ἐκκλησιαστικό μας ἀξίωμα. Ὁ ἅγιος Σιλουανός γράφει: «Ὁ καθένας στόν κόσμο αὐτόν ἔχει νά ἐπιτελέσει τό δικό του ἔργο εἴτε εἶναι βασιλέας ἢ πατριάρχης, μάγιστρος, σιδηρουργός ἢ διδάσκαλος. Ἀλλά ὁ Κύριος, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀγάπη ἀπλώνεται πρὸς ὅλους, θά δώσει μεγαλύτερη ἀμοιβή στόν ἄνθρωπο μέ τὴν μεγαλύτερη ἀγάπη πρὸς τόν Θεό». Ἄλλοῦ πάλι λέγει: «Δέν μπορεί ὁ καθένας νά εἶναι αὐτοκράτορας ἢ πρίγκιπας· οὔτε ὅλοι μποροῦν νά γίνουν πατριάρχες ἢ ἡγούμενοι ἢ αρχιεροί, ἀλλά, σέ ὅποια κοινωνική τάξη κι ἂν ἀνήκουμε, μποροῦμε νά ἀγαποῦμε τόν Θεό καί νά τόν εὐαρεστοῦμε καί αὐτό ἔχει σημασία.

Τί εἶναι πνευματική ζωή

Πνευματική ζωή εἶναι ἡ ζωή, πού λαμβάνει ὑπ' ὄψη

Ὁ Γέροντας Χερουβεΐμ († 1979) καὶ ὁ Γέροντας Ἐφραίμ Κατουνακιώτης († 1998).

Ὁ Γέροντας Παῖσιος († 1994).

Ὁ Γέροντας Ἰάκωβος Τσαλίκης († 1991).

Ὁ Γέροντας Πορφύριος († 1992).

Ὁ Γέροντας Σωφρόνιος († 1993) μετὸν καθηγούμενο τῆς Ἱ. Μ. Μονῆς Βατοπαιδίου Γέροντα Ἐφραίμ.

της τὴν πνευματικὴ διάσταση τοῦ ἀνθρώπου. Τό νά ἐργαζόμαστε στήν καλλιέργεια μιᾶς σχέσεώς μας μετὸν Θεό δέν εἶναι κάτι σάν χόμπι γιά κάποια κατηγορία ἀνθρώπων, ὅπως λένε μερικοί: «Αὐτός εἶναι θρησκευόμενος τύπος». Δέν εἶναι προαιρετικὴ ἐπιλογή, εἶναι αὐτό πού κάνει τὴν ζωὴ μας πραγματικὰ ἀνθρώπινη. Ἡ βιολογία καὶ ἡ ψυχολογία, ὅταν ἐξαιροῦν τὴν θείκη μετοχὴ ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη ὄντοτητα, μᾶς δίνουν ἐλλιπὴ εἰκόνα. Ὁ κοσμικὸς ἄνθρωπος εἶναι ἀπλῶς ἓνα ἀνώτερο ζῶο καί, στήν πραγματικότητα, ὑπάνθρωπος. Χωρὶς πνευματικὴ προσπάθεια, δέν καλλιεργεῖται τό πνεῦμα μας· δέν ἐξαφανίζεται, ἀλλά μπορεῖ νά καταπνιγεῖ καὶ νά ἀτροφῆσει, νά ἀγνοηθεῖ καὶ νά στερηθεῖ ἐκφράσεως. Μόνον ἂν ζοῦμε ζωὴ πνευματικὴ, θά

μπορέσουμε κάποτε νά νιώσουμε ὀλοκληρωμένοι καὶ πλήρως συγκροτημένοι ὡς προσωπικότητες. Ἡ πνευματικὴ ζωὴ συμπεριλαμβάνει καὶ τὴν ψυχολογικὴ καὶ τὴν σωματικὴ μας πλευρά. Ὅτιδήποτε κι ἂν σκέπτομαι ἢ κάνω, σέ ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῆς ὑπάρξεώς μου, ἐπηρεάζει τὴν ψυχὴ μου. Καί, ὅταν ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἀγγίζει τὴν ψυχὴ μου, ἡ σκέψη μου, τὰ αἰσθήματά μου καὶ τό σῶμα μου δέχονται καὶ αὐτὰ τὴν χάρις αὐτή.

Στὶς χώρες τῆς Δύσεως κυρίως, πολλοὶ ἄνθρωποι ἔχουν ἐγκαταλείψει τὸν Χριστιανισμό. Ἐνας Ἄγγλος συγγραφέας (ὁ Γ. Κ. Τσέστερτον) πολὺ σοφὰ ἐπεσήμανε ὅτι ὅταν οἱ ἄνθρωποι σταματοῦν νά πιστεύουν στήν ἀλήθεια, δέν ἀρχίζουν νά πιστεύουν στό τίποτα, ἀλλά ἀρχίζουν νά πιστεύουν στό ὅτιδήποτε. Ἔτσι, ἂν

καί ἡ πίστη στόν Θεό μπορεῖ νά παραμένει ὅταν ἐγκαταλείψουμε τόν Χριστό, σέ κάθε χώρα σήμερα συναντοῦμε ὄλων τῶν εἰδῶν τίς πνευματικότητες. Αὐτό δέν εἶναι ἀπορίας ἄξιον γιατί «οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνον ζήσεται ἄνθρωπος» καί ἡ πνευματική πείνα ὑπάρχει ἀκόμη καί ἐκεῖ ὅπου οἱ ἰδέες περί τοῦ Ἀπολύτου ὄντος εἶναι συγκεχυμένες. Ἐπιπλέον, πολλοί διαφορετικοί πνευματικοί δρόμοι ἔχουν κοινά χαρακτηριστικά.

Ἐπιπλέον, πολλοί διαφορετικοί πνευματικοί δρόμοι ἔχουν κοινά χαρακτηριστικά. Ὑπάρχει, γιά παράδειγμα, ἓνας πυρήνας κοινῆς ἠθικῆς διδασκαλίας σέ ὅλες τίς μεγάλες θρησκείες. Οἱ ριζικές διαφορές μεταξύ τῶν διαφόρων θρησκειῶν δέν εἶναι πάντοτε ἐμφανεῖς ἀπό τήν ἀρχή: μόνον ὅταν οἱ ἄνθρωποι προχωρήσουν, γίνονται ἐμφανεῖς οἱ ἀποκλίσεις. Κάποιοι ἀπό τούς συγχρόνους μας διδάσκουν ὅτι ὅσο προχωροῦμε σέ μία θρησκεία τόσο ὁ δρόμος της συγκλίνει μέ τίς ἄλλες: στήν πραγματικότητα, ὅμως, συμβαίνει τό ἀντίθετο. Γι' αὐτό, αὐτοί πού ψάχνουν πρέπει νά ψάξουν γιά τήν ἀλήθεια καί νά βροῦν τόν δρόμο, ὁ ὁποῖος βασιζέται στήν σωστή θεολογία, στήν ἀληθινή θεά τοῦ Θεοῦ ὅπως Αὐτός ὁ ἴδιος ἔχει ἀποκαλύψει τόν ἑαυτό του σέ ἐμᾶς. Τότε

βαθιά μέσα μας θά νιώσουμε τήν βεβαιότητα ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ἡ Ὁδός, ἡ Ἀλήθεια καί ἡ Ζωή. Ἡ πληρότητα τῆς ἐν Θεῷ ζωῆς εἶναι προσιτή μόνο εἰς τό πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου, δηλαδή στό πρόσωπο Αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος μετέχει τῆς ἀνθρωπίνης φύσεώς μας καί μετέχει ταυτόχρονα καί τῆς θείας, ὡς ἓνα ἐκ τῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μᾶς δίνει τό πραγματικό Πρωτότυπο: μποροῦμε νά δοῦμε, νά ἀκούσουμε, νά ἀγγίξουμε καί νά γευθοῦμε τό Ἀπόλυτο ὄν· μποροῦμε νά ἔχουμε ἐμπειρία τῆς εὐωδίας τῆς πραγματικῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ. Ἐτσι μποροῦμε νά ἀκολουθήσουμε ἕως τό τέλος τόν δρόμο τοῦ Θεοῦ μέ ἐμπιστοσύνη. Κανένας ἄλλος δρόμος, ὅσο εὐγενεῖς καί ἂν εἶναι οἱ πρακτικές του, ἡ ἠθική του καί οἱ φιλοδοξίες του, δέν φθάνει μέ ἀσφάλεια στό τέλος.

Ἄν καί κανένας ἄνθρωπος δέν εἶναι ἐντελῶς ἄμοιρος τῆς χάριτος, ἡ πληρότητα τῆς ἀγιότητας προϋποθέτει τό ὀρθόδοξο δόγμα. Ἡ διδασκαλία μας δέν εἶναι ξεπερασμένη· δέν εἶναι ἀναχρονιστική. Ἐχει ἀποδώσει καρπούς σέ πολλές διαφορετικές ἐποχές, περιστάσεις καί κουλτοῦρες. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι γιά ὅλους. Ἐτσι μποροῦμε νά καταλάβουμε γιατί ὁ Τερτυλλιανός εἶπε: «Κάθε ψυχή εἶναι ἐκ φύσεως χριστιανική».

Ἡ ἐν Χριστῷ ζωή

Ἔως τήν συντέλεια τοῦ κόσμου, θά ὑπάρχουν πάντοτε ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι, ἀκόμη κι ἂν ἀποτελοῦν μειονότητα, θά ἐπικαλοῦνται τήν χάρη τοῦ Θεοῦ πάνω στήν γῆ καί τούς συνανθρώπους τους.

Ἐπομένως, μποροῦμε νά ὀρίσουμε τήν πνευματική ζωή ὡς «ζωή ἐν Χριστῷ». Ἄς τό δοῦμε αὐτό γιά ἓνα λεπτό. Αὐτή ἡ φράση ἔχει χρησιμοποιηθεῖ ὡς τίτλος ἑνός βιβλίου τοῦ ἁγίου Νικολάου Καβάσιλα ἀναφορικά μέ τά ἅγια Μυστήρια. Κατά παρόμοιο τρόπο, ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κροστάνδης, ὁ θαυματουργός, ὁ ὁποῖος ἦταν ἓνας ἐγγαμος ἱερέας στήν Ρωσία, πού ἐκοιμήθη τό 1905, ἔδωσε ἓναν παρόμοιο τίτλο στό «πνευματικό του ἡμερολόγιο», ὅταν τοῦ ζήτησαν νά τό ἐκδώσει. Ἐνας ἄλλος σχεδόν σύγχρονός του συγγραφέας ἔδωσε, σέ

ἓνα ἀπό τά βιβλία του ὅπου κατέθετε τά προσωπικά του πνευματικά βιώματα, τόν τίτλο: «Ἡ Ζωή Του -τοῦ Χριστοῦ- εἶναι δική μου». Τό νά εἶναι κανεῖς «ἐν Χριστῷ» σημαίνει νά εἶναι ἐνσωματωμένος ὄντως στό σῶμα Του καί χρισμένος μέ τό πνεῦμα Του -Χριστός σημαίνει χρισμένος- καί υἱοθετημένος υἱός τοῦ οὐρανίου Πατρὸς. Χριστιανική πίστη δέν σημαίνει ἀπλῶς κατάφαση στό Πιστεύω. Σημαίνει ὅτι ἐνδυόμεθα τόν Χριστό «Χριστόν ἐνεδύσασθε» [Γαλ.3,27]. Πῶς; Διά τοῦ βαπτίσματος, τοῦ ὁποῖου προηγείται ὁμολογία τῆς πίστεως. Εὐκόλα θεωροῦμε τό μεγάλο αὐτό δῶρο δεδομένο, ἀλλά ὅσοι ἔχουν γίνει χριστιανοί μέσῳ ἱεραποστολῆς ἢ σέ μεγάλη ἡλικία μιλοῦν γιά τήν πορεία τους σάν μία ἐμπειρία ἀπό τό σκοτάδι στό φῶς, ἀπό τόν θάνατο στήν ζωή. Μερικές φορές ξεχνοῦμε ὅτι κατά τήν

Ὁ ἅγιος Νεκτᾶριος († 1920) μετά τήν Θεία Λειτουργία σέ χωριό τῆς Εὐβοίας τό 1893.

βάπτιση ὁ ἱερέας ἀπό πάνω μας εἶπε: «Ἀπελούσθης, ἡγιασθης, ἐδικαιώθης ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ καί ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν». Αὐτά τά ὑπέροχα λόγια, πού προέρχονται ἀπό τήν πρός Κορινθίους ἐπιστολή τοῦ ἀποστόλου Παύλου, μπορεί νά μοιάζουν σάν ἀπλός τελετουργικός τύπος, ἂν παραλείψουμε νά πραγματοποιήσουμε τό δῶρο τῆς θείας χάριτος στήν ζωή μας. Μέσα μας ἔχει πέσει ὁ σπόρος τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Ἀνήκουμε στούς «ἡγιασμένους ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητούς ἁγίους». Αὐτό εἶναι τό ἔργο μας.

Ἐάν εἴμαστε βέβαιοι ὅτι «εὐρωμεν πίστην ἀληθῆ», δέν ἔχουμε τίποτα νά φοβηθοῦμε ἀπό τό πλῆθος τῶν πνευματικῶν δρόμων γύρω μας, ἀκόμη κι ἂν αὐτό μοιάζει νά προκαλεῖ σύγχυση. «Οὐ γάρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός Πνεῦμα δειλίας, ἀλλά δυνάμεως καί ἀγάπης καί σωφρονισμοῦ» [Β΄ Τιμ. 1,7]. Ἐάν παραμείνουμε πιστοί καί συνεχῶς ἐμπλουτίζουμε τήν πείρα καί τήν γνώση τῆς ζωῆς καί τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας, θά εἴμαστε καλύτερα προετοιμασμένοι νά βοηθήσουμε τοὺς συνανθρώπους μας. Τό βασικό ἐρώτημα εἶναι πάντοτε: Τί νομίζεις γιά τόν Χριστό; Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὑπενθύμισε στούς παραλήπτες τῆς ἐπιστολῆς του: «Ἐν τούτῳ γινώσκετε τό πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστόν ἐν σαρκί ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι· καί πᾶν πνεῦμα ὃ μή ὁμολογεῖ τόν Ἰησοῦν Χριστόν ἐν σαρκί ἐληλυθότα, ἐκ Θεοῦ οὐκ ἐστι» [Α΄ Ἰω. 4, 2-3].

Ὁ Γέροντας Σίμων Ἀρβανίτης († 1988).

Φυσικά, ἡ ἀνάλυσή μας, ὅσον ἀφορᾷ τό τί σκεπτόμαστε γιά τόν Κύριο, ὀφείλει νά εἶναι ταπεινή καί χωρίς ἀλαζονική αὐτοπεποίθηση. Ὁ ἅγιος Σιλουανός λέγει: «Ὁ Θεός εἶναι ἀγάπη καί γι' αὐτόν τόν λόγο τό κήρυγμα τοῦ λόγου Του πρέπει νά ξεκινᾷ ἀπό τήν ἀγάπη. Τότε καί αὐτός πού κηρύττει καί ὁ ἀκροατής θά ὠφεληθοῦν. Ἀλλά ἐάν δέν κάνετε τίποτε ἄλλο ἀπό τό νά κατηγορεῖτε, ἡ ψυχὴ τῶν ἀνθρώπων δέν θά σᾶς ἀκούσει καί δέν θά προκύψει κανένα καλό». Φυσικά, δέν καλούμεθα ὅλοι νά γίνουμε ἀποκλειστικά κήρυκες τοῦ εὐαγγελίου, ἀλλά ὅποιος μαρτυρεῖ γιά τόν Χριστό μιλάει γι' αὐτόν, ὁ ὁποῖος ἔδωσε τήν δυνατότητα σέ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους νά γίνουν πραγματικά πρόσωπα. Ἡ πνευματικὴ ζωὴ εἶναι, κατὰ τό Ὁρθόδοξο δόγμα, ἡ συνεργασία ἀνάμεσα στό ἐλεύθερο θέλημά μας καί τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Οἱ καλύτεροι πρεσβευτές τοῦ Χριστοῦ θά εἶναι ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων ἡ πνευματικὴ ζωὴ ἐν Κυρίῳ τοὺς ἔχει προετοιμάσει νά ὁμιλοῦν ἐν προσευχῇ, ἔτσι ὥστε ὁ κόσμος νά τοὺς ζητᾷ νά ἐξηγοῦν τήν πίστη τους. «Κύριον δέ τόν Θεόν ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἔτοιμοι δέ αἰεὶ πρὸς ἀπολογίαὶν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος μετά πραῦτητος καί φόβου» [Α΄ Πέτρ. 3, 15].

Ἐάν ἀκολουθήσουμε πιστά τόν δρόμο διὰ τοῦ ὁποῖου μόνο μπορούμε νά ἀποκτήσουμε αὐτό τό ὁποῖο ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὀνομάζει νοῦν Χριστοῦ, αὐτό δέν σημαίνει ὅτι χάνεται ἡ ἀτομικότητά μας. Ὁ Θεός μας

είναι Μία Φύση σέ Τρία Πρόσωπα. Οί Πατέρες μᾶς διδάσκουν νά μὴν διαιροῦμε τήν Φύση οὔτε νά συγχέουμε τά Πρόσωπα. Καί ἔτσι πρόκειται νά εἶναι ὅταν ἡ ἀνθρωπότητα εἶναι μία ὅπως ὁ Θεός εἶναι ἕνας. Ἐάν ὁ κόσμος ζοῦσε ἐν Χριστῷ, οἱ ἐντολές Του θά ἀποτελοῦσαν τόν πρῶτο στόχο κάθε ἀνθρώπου: ἀγάπη πρὸς τόν Θεό καί ἀγάπη πρὸς ἀλλήλους. Καί ἔτσι κάθε πρόσωπο δέν θά ἦταν διασπασμένο, ἀλλά ἐπιβεβαιωμένο καί ὀλοκληρωμένο σέ σχέσεις ἀγάπης.

Ἀγιότητα στόν εἰκοστό αἰώνα

Εἶναι πολύ ἐποικοδομητικό νά διαβάσουμε γιά ἀγίους ἀνθρώπους, ἀναγνωρισμένους ἀγίους καί ἄλλους, ὅπως ἦταν οἱ ἅγιοι Γέροντες τοῦ εἰκοστοῦ αἰώνα Ἰάκωβος καί Πορφύριος καί πολλοί ἄλλοι. Ἀναφέρομαι κυρίως στοὺς ἀγίους ἐκείνους τοῦ περασμένου αἰώνα διότι, εἶναι πολύ κοντά μας χρονικά καί διότι ἦταν ἕνας αἰώνας μεγάλου πόνου. Ἔχω κατά νουν ἀναγνωρισμένους ἀγίους καί ἀγίες, ἐπειδὴ οἱ ἅγιοι δέν φοροῦν κάποια πινακίδα πού νά δηλώνει: «Κοιτάξετέ με! Εἶμαι ἅγιος». Ὁ δρόμος τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁ δρόμος τῆς ταπεινώσεως καί κάποιοι τιμήθηκαν ὡς ἅγιοι ἐνῶ ἦταν ἀκόμη στήν γῆ, ἐνῶ κάποιοι ἄλλοι ὄχι. Ἡ Ἐκκλησία μας πολύ σοφά δέν ἀναγνωρίζει ἐπίσημα κάποιον, ἐάν δέν ἔχει περάσει τίς πύλες τοῦ θανάτου καί, ἀκόμη καί τότε, δέν βιάζεται νά τό κάνει. Γι' αὐτό εἶναι πολύ νωρίς ἀκόμη γιά νά μιλήσουμε γιά ἀγίους τοῦ 21ου αἰώνα. Ἀλλά ἂν ρίξουμε μία ματιά στόν 20ό αἰώνα, συναντοῦμε μεγάλη ποικιλία προσώπων, διαφορετικοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου, βαθμοῦ εὐσεβείας κατά τήν νεότητά τους, θρησκευτικῆς παιδείας κ.ο.κ. Ὑπάρχουν πολλοί δρόμοι πού τούς ὀδήγησαν στήν ἀγιότητα. Τό Ἅγιον Ὄρος ἔχει δώσει στόν κόσμο πολλούς μεγάλους ἀγίους, ὅπως εἶναι ὁ ἅγιος Σιλουανός, ὁ ὁποῖος ἀνεπαύθη τό 1938· ἀλλά δέν προῆλθαν ὅλοι οἱ ἅγιοι τοῦ 20οῦ αἰώνα ἀπό μοναστήρια. Ὑπάρχουν ἑκατομμύρια μαρτύρων καί ὁμολογητῶν -ἄνδρες, γυναῖκες καί παιδιά -ἀπό τήν Σοβιετική

Ἐνωση· ὑπάρχει ἕνας ἐφημέριος· ὁ ἅγιος Νικόλαος Πλανᾶς καί οἱ νέοι Παρισίνοί ἅγιοι, ἡ Μαρία [Σκόμποβα] καί ὁ Ντιμίτρι [Κλεπίνιν]. Ὑπάρχει ὁ ἅγιος Νεκτάριος, τά μεγάλα θαύματα τοῦ ὁποῖου δείχνουν ὅτι ὁ Θεός μας εἶναι Θεός ζωντανός καί θαυματουργεῖ ἕως σήμερα. Ὑπάρχουν πολλοί, οἱ ὁποῖοι μέ πίστη ὑπέμειναν βάσανα καί, ἀκόμη κι ἂν δέν εἶναι εὐρέως γνωστοί, ἔχουν λάβει τό βραβεῖο τους καί προσεύχονται γιά τόν

κόσμο. Ὅλοι οἱ ἀνθρωποι αὐτοὶ πήγαιναν στίς ἴδιες Λειτουργίες καί εἶχαν τό ἴδιο Πιστεύω. Καί ὁμως, εἶναι τόσο διαφορετικοί, ὅσο τά διαφορετικά εἶδη λουλουδιῶν σέ ἕναν κῆπο. Μᾶς παρέχουν τήν ἀπόδειξη ὅτι ὁ Θεός εἶναι κοντά μας καί προσιτός σέ ὅλους ἐδῶ καί τώρα.

Ὅσοι ἔχουν ἐπιστημονική κατάρτιση, γνωρίζουν ὅτι οἱ ἀποδείξεις κυρίως προέρχονται ἀπό πειράματα. Ὁ καλύτερος τρόπος γιά νά ἀπαντήσουμε ὅλοι ἐμεῖς τήν ἐρώτηση πού μᾶς θέτει ἡ Παναγιότητά Του σήμερα εἶναι νά ἀποκτήσουμε πείρα ἀπό μόνοι μας ὅτι «ἂν ζεῖτε γιά τήν σάρκα, θά πεθάνετε, ἀλλά, ἂν μέσω τοῦ Πνεύματος ταπεινώσετε τά ἔργα τοῦ σώματος, θά ζήσετε». Μέ τίς λέξεις «σάρκα» καί «τά ἔργα τοῦ σώ-

ματος» νά ἐννοήσετε ἐδῶ τίς ἁμαρτωλές ἐνέργειες ὅπως τό μῖσος, τήν ὑπερηφάνεια, τήν λαγνεία καί ἄλλα πάθη, τά ὁποῖα προκαλοῦν τήν ἀποσύνθεση καί κλείνουν τήν πόρτα στό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Ἡ πνευματική ζωή θά ἔχει καί κάποια «ταπείνωση» γιά ὅλους μας. Καί ἕνα παράδειγμα αὐτοῦ ἀποτελοῦν οἱ νηστεῖες πού κάνουμε μαζί σέ ὀρισμένες περιόδους τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, ἀκριβῶς γιά νά μᾶς βοηθήσουν νά προσευχόμαστε καί νά καθαρίσουμε τήν καρδιά μας ἀπό τά ἁμαρτωλά πάθη. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέγει: «Ὅσοι γάρ Πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ. Οὐ γάρ ἐλάβετε Πνεῦμα δουλείας ἀλλ' εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε Πνεῦμα υἰοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· ἄββᾶ, ὁ πατήρ. Αὐτό τό Πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμέν τέκνα Θεοῦ» [Ρωμ. 8,13-16]. Ὅταν «τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἀναπαύεται σέ ἐμᾶς» [Α' Πέτρ. 4,14], τότε εἶναι φανερό ὅτι ὑπάρχουν σήμερα καί πνευματική ζωή καί ἀγιότητα.

Μετάφραση: Εὐγενία Κόλλια

Τό νά ἐργαζόμαστε στήν καλλιέργεια μιᾶς σχέσεώς μας μέ τόν Θεό δέν εἶναι κάτι σάν χόμπι, δέν εἶναι προαιρετική ἐπιλογή, εἶναι αὐτό πού κάνει τήν ζωή μας πραγματικά ἀνθρώπινη.

